

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

66 ÅRGANG

7. OKTOBER 1954

A V I N N H O L D E T :
EN KONGEVEI TIL VIRKELIGHETEN - TRAGEDIEN I NORSK
KULTURLIV - DEN KATOLSKE KIRKE OG ÅNDSDEBATTEN -
SAGAØYAS KIRKEFYRSTE - BLIKK PÅ TIDEN - PRESTE-
VIGSEL I TRONDHEIM - BOKANMELDELSER - NOTISER

NR.

37

38

NESTE NUMMER KOMMER 21. OKTOBER 1954

VÅRE KIRKER Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61.
(Prestegrd. og Biskopen 42 52 87.)
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.30: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.
Kl. 19: Aftenmesse.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 9.30: Stille messe m. fransk preken.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

Grøfsen kapell, Gladsv. 23.
Prestegården, tlf. 38 02 87.
Kl. 9.30: Høymesse.

Vår Frue Villas kapell,
Ullernchaussen 52, Smestad (Montebello).
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høymesse.

Lunden kapell, Trondheimsv. 309.
Tlf. 37 78 68.
Kl. 8.15: Høymesse.

ARENDAL:
St. Fransiskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

BERGEN:
St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

DRAMMEN:
St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

FREDRIKSTAD:
St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8: Stille messe.
Kl. 10.30: Høymesse.

HALDEN:
St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HAMAR:
St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 23 751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HAUGESUND:
St. Josef kirke, Haraldsgt. 21.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HØNEFOSS:
St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

KRISTIANSAND S.:
St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4221.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

LILLESTRØM:
St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11.15: Høymesse.

PORSGRUNN:
Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 50 793.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

STABEKK:
Jesu Hjerte kapell, Nyv. 17.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

STAVANGER:
St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25 534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

SYLLING:
St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høymesse.

TØNSBERG:
St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1.
Soknepresten, tlf. 12 238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 10. OKTOBER: 18. søndag etter Pinsen. Ep. I. Kor. 1. 4—8. Ev. Matt. 9. 1—8.
Mandag: Jomfru Marias moderskap. *Tirsdag:* Feriedag. *Onsdag:* Edvard, konge, bekj. *Torsdag:* Callistus I, pave, mart. *Fredag:* Teresia, jomfru. *Lørdag:* Hedvig, enke.

SØNDAG 17. OKTOBER: 19. søndag etter Pinsen. Ep. Ef. 4. 23—28. Ev. Matt. 22. 1—4.
Mandag: Lukas, evangelist. *Tirsdag:* Peter fra Alkantara, bekj. *Onsdag:* Johannes Kantius, bekj. *Torsdag:* Hilario, abbed. *Fredag:* Feriedag. *Lørdag:* Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 24. OKTOBER: 20. søndag etter Pinsen. Ep. Ef. 5. 15—21. Ev. Joh. 4. 46—53.

ST. OLAV

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersv. 5, Oslo. Telefon 42 37 43. Kl. 9—16. Mandag, lørdag: Kl. 9—13.
Abonnementspris: Kr. 15.00 pr. år; for utlandet + porto kr. 2.40. Girokonto nr. 15986.
Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.
Annonser må være innsendt innen onsdag aften uken før utgivelsesdatoen (angitt på 1. omslagsside).

Oslo Katolske Ungdomslag

har møte i Foreningslokalet søndag 10. okt. kl. 20, med foredrag, kunstnerisk underholdning og stor utlodning til inntekt for Ungdomsforbundet.

OBS. Ungdomsmesse i St. Olavs kirke samme dag kl. 8.30.

TIL ABONNENTENE
HUSK KONTINGENTEN!

RØNTGEN

og elektromedisinske apparater

ASJESJESKAPET
PROTON

NOREX
EDDIK

FYRINGSOLJE
brukes av

Bispegården
St. Josefs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd.
St. Dominikus kirke. } Oslo
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem
Sta. Katarinahjemmet.
St. Pauls Kirke }
Moderhuset } Bergen
Florida Sykehus }
Øyenklinikken }
St. Josefs Hospital, Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar
St. Fransiskus Hosp., Hønefoss.

Ved bestilling av olje: Oslo 68 34 66
Service: Oslo 56 35 92

En kongevei til virkeligheten

Det hender at mennesker som står vår tro fjernt og som betrakter livet i den katolske kirke uten sympati og innlevelsessevne, tumler med et begrep som de kaller «vulgærkatolisisme». De forestiller seg at der i Kirken skulle finnes to, minst to, nøye adskilte etasjer eller boliger: Den øverste reservert for enslags religiøse aristokrater og feinschmeckere, som kveger sin ånd med thomisme og spansk mystikk, den nederste overlatt til det brede kirkefolk og preget av brogede prosesjoner og folkelig relikviekultur og Mariadyrkelse. I den første skulle der følgelig herske enslags eksklusiv elite-religion, mens den annen skulle bestå i et rikt utvalg folkeovertro, fortrinnsvis til bruk for neapolitanske torvkoner og meksikanske peoner.

Liknende misforståelser, så groteske de enn kan synes for den som er innenfor Kirkens murer, er i og for seg forklarlige. Den katolske kirke fremtrer som bærer av en veldig åndelig tradisjon. Og det er naturlig at enhver som har denne overveldende religiøse rikdom, kirkefedre, mystikere, teologer og dikter for øynene, stiller seg spørsmålet om i hvilken grad alt dette faktisk er tilgjengelig i denne kirke som ikke kjenner grenser hverken på verdenskartet eller i historien. Professoren ved Sorbonne og den sicilianske analfaberen som kneler side om side, har de nu virkelig, når det kommer til stykket, den samme religion?

Ser vi godt etter, holder de kanskje begge to ett av de mest slående svarene på dette spørsmålet i sine hender: Rosenkransen. Denne bønneløken som på utenforstående virker så fremmedartet og «primitiv» som en tibetansk bedemølle, er i virkeligheten et av de mest imponerende uttrykk for katolisismens pastorale og pedagogiske geni. Der er neppe noe tilsvarende eksempel i hele kristendommens utbredelseshistorie som kommer opp mot denne på samme tid uendelig enkle og sublimt løsnings på et vanskelig problem: Å gjøre det som kristendommen forstår ved det kontemplative liv tilgjengelig for absolutt alle. Teologen kan skotte til sine fem tykke bind av St. Thomas av Aquin's «Summa Theologica» der de står i bokhyllen, og spørre seg rådvill om der gis noen vei fra disse abstrakte analysene over til de sinnene han vender seg til i sin undervisning og sine prekener. Svaret er denne det katolske fromhetslivs klirrende Summa som i våre kirker ligger i hånden til de lærde og de enfoldige kristne likefullt, — som er barnas mest tilgjengelige bønn og som snor seg om våre

avdødes foldede hender når vi følger dem til graven.

Der er intet vesentlig, grunnleggende, frelses-viktig i kristendommen som ikke ligger nedlagt i disse kulene, og i sin utvikling gjennom de femten kristne hovedmysterier — fra det stille vingesus ved bebudelsen i Nazareth, gjennom Kristi og menneskets pasjonsvandring, til gleden og forherligelsen i Guds gode hinsides, tilfredsstillende rosenkransen på en eminent og alltid ny måte katolikkens typiske forsmak for prosesjonen og den dramatiske anskueliggjørelse av det han tror på.

Den ikke-katolikken som dumper tilfeldig inn i en av våre kirker en oktoberaften, forundres kanskje over denne monotone gjentakelse. Det idénholdet som bæres av denne strøm av jevnt flytende bønn, unnslipper ham: Han vet ikke at katolikken opplever en enestående innsikt i kristendommens virkelighets-karakter ved slik gang på gang å legge Inkarnasjonens svimlende og alt avgjørende mysterium inn i situasjon etter situasjon av vår frelses historie; måle alt dette tidstypiske som Evangeliene beretter om på dette tidløse som gjør det til frelsende virkelighet for oss i dag: Jesus, Maria's sønn, var tillike Guds Sønn og menneskehetens forløser. Katolikken dreier rosenkransens kuler mellom sine fingre som de smykker de er: Hver og en forteller de ham om hans frelses opprinnelse: At Gud skjenket oss en gave som Maria på våre vegne sa ja og takk til. Rosenkransen er bønningen om at det må skje også oss etter Guds ord, og den er en skole av uvurderlig betydning når det gjelder dette vanskelige: Å gi seg trøstig hen i Guds hellige vilje. Å be rosenkransen engasjerer allerede i selve handlingen hele vår menneskelige person: legeme, ånd og fantasi, og åpner den mottagende for det som Gud vil legge ned i det menneske som i bønningen forstår å lytte til Hans stemme. I en tid som er preget av teknikkens og det moderne storbylivets halsløse og bevissttløse jag, er rosenkransen en enestående lekse i åndssamling, en daglig minnelse om at det var i ydmykheten og stillheten at Gud steg ned og talte til mennesket om dets bestemmelse og dets frelse. «Når havet anstrenger all sin kraft,» skriver Søren Kierkegaard etsteds, «da kan det nettopp *ikke* gjengi himmelens bilde, og selv den aller minste bevegelse gir det ikke rent igjen. Men når havet blir stille og dypt, da synker himmelens bilde ned i dets intet»

Rosenkransen minner oss om at her nede på jorden, det vil si: «fra menneskesiden», var vår frelses

TRAGEDIEN I NORSK KULTURLIV

En apropos til dr. theol. Thorleif Bomans apropos til rektor Castbergs immatrikuleringstale

Av sogneprest H. Kielland Bergwitz

Et sørgelig, men ubestridelig faktum er det at alle høyere læreanstalter i Norge ikke bygger på noe bestemt kulturgrunnlag, aller minst det tradisjonelt kristne. Riktignok har den kristne religion i en slags utvannet luthersk ramme sin plass på realskolens og gymnasiets timeplan. Men det helt problematisk lille en troende teolog måtte kunne bygge opp i sine som oftest lite populære timer, rives uopphørlig og systematisk ned igjen av realister og filologer i skjønn forening i deres timer. På universitet og høyskoler har religionen ingen plass, bortsett da fra de teologiske fakulteter med sine få studerende. Den høyere almendannelse i Norge er «nøytral», det vil si sekularisert og nærmest motvillig mot religionen som helhet. Den ser ikke som sin oppgave å gi annet enn detaljkunnskaper i de forskjellige fag. Dette at skolen som helhet også kunne ha som oppgave å gi de studerende religiøse og etiske verdier med på veien ut i livet er nok for skolens folk i dag en helt fremmed tanke. Derfor da også fenomenet rektor Castbergs tale. Mange var det neppe som tok talen for noe annet enn den var: en leilighetstale holdt av en juridisk professor som for tiden er rektor, ut fra hans personlige innstilling, meninger og forutsetninger. Rektoren hadde sikkert ikke til hensikt å tale på universitetets og den norske kulturs vegne. Det kunne han da heller ikke. Også av den grunn at en felles kulturoppfatning og kulturbevissthet totalt mangler. Talen ble mottatt vel, og sikkert prompte glemt av de fleste. Noe «pent» skal det jo sies ved en slik anledning. De unge studenter er fra tidligere vant til å høre rektortaler av varierende innhold. Så det skulle ikke synes å være noen sterk og alvorlig grunn for dr. theol. Thorleif Boman til å bruke nettopp denne talen som utgangspunkt for en analyse av kulturlivet i Norge. Men et utgangspunkt var det jo, og hans artikkel (i Aftenposten for 9. sept.) gir noe å tenke på.

begynnelse dette havblikket i Marias sjel, og at hun i denne bønn som ganske særlig betrakter hennes Kristusviede biografi, gir oss anledningen til å stille våre egne sinn og våre egne liv inn i den samme absolutte disponibilitet og mottakelighet overfor Guds tale til oss.

Dens tema er organisk bygget opp, der er stillhet, der er forberedelse, dernest er der strid og offer, og endelig er der seier og fred og glede. Dette, sier Kirken, er dypest sett gangen i alt liv: *Per crucem ad lucem*, ved korset til lyset. Derfor vet katolikken, når han hører kulenes raslen henover bedeskamlene i en havnekirke i Newcastle eller i et valfartskapell oppe i Pyreneene, eller hjemme i sin soknekirke her i Oslo, at her skjer dette som er kristendommens udødelige vitalitet i verden: Menneskets smerte legges inn i Kristi store smerte for at Kristi store glede en dag må bli menneskets glede og Kristi store fred menneskets egen, uforgjengelige fred.

H. Rieber-Mohn. O. P.

Først faller det en inn at dersom rektor Castbergs motvilje (?) mot religion og kirke ikke har annen basis enn hans berettigede forargelse over «inkvisisjon, tortur og kjetterbål» hadde dr. Boman kunnet ta dette med ro. Castberg er sikkert altfor intelligent til å la sin vantro eller sin tro på Gud og kristendom være avhengig av hva kristne har foretatt seg under påskudd av å handle på Guds vegne. Intoleranse har det alltid vært og vil det vel alltid forefinnes blant mennesker. Men Gud er ikke avhengig av menneskene. I Jesu liv og eksempel finner Castberg ikke slik intoleranse. Og det er Jesus og Jesus alene som er norm for kristen etikk. Det vet sikkert Castberg. Han vet at personlig kristendom er avhengig av den enkeltes personlige innstilling til Jesus Kristus. Den er ikke avhengig, heller ikke hos ham, av en tilfeldig diskusjon mellom ham og enkelte geistlige, som mener seg å tale i kirkens navn om hva som er statskirkens konstitusjonelle stilling i Norge. Castbergs historiske kunnskaper og hans vurdering av disse er sikkert sterkt underbygde. Iallfall vil jeg gå ut fra at han er klar over at heksebålene i Norge etter reformasjonen i inkvisitorisk gru ikke sto tilbake for kjetterbålene både før, under og etter reformasjonene såvel i katolske som i reformerte og lutherske land. Tiden etter reformasjonen var en grusom tid, hvor primitive instinkter i menneskene kom så altfor sterkt i forgrunnen. Ingen kan i dag gjøre annet enn å ta avstand fra slikt — selvsagt. Skepsis vil vel kanskje også stige opp i rektor Castbergs sinn når han leser pastor Bomans forherligelse av Luther og om hans kirkes nøye samhörighet med demokrati og frihetsidealer. Faktum er jo at lutherdom og reformasjon innvarslet cæsaropapisme, enevelde og kongelig diktaturstyre. Dette var ikke minst sterkt i protestantiske land hvor kirken ikke hadde annen rolle enn som kongens lydige tjener. Ved den franske revolusjon fikk de politiske frihetsidealer sitt store gjennombrudd. Kirkens ytre maktstilling ble svekket. Vår tid er klar over at dette måtte skje og at det når det skjedde, var gavnlige. Andsfrihetens prinsipp måtte hevdes og forsvarers uavkortet. Siden har kirken mer enn før, og da særlig i de katolske land hvor den ikke var statskirke, måttet stole på sin egen åndelige vitalitet for å gjøre sin gjerning og hevde sin innflytelse. Den katolske kirke har ikke, som dr. Boman synes å mene, ligget under for protestantismen her. Tvertom. Alle europeiske land er i dag mer eller mindre sekularisert. Men kristendom og kirke står langt sterkere i katolske demokratier enn i de ikke-katolske. I land med blandet befolkning har den katolske kirke en uforholdsmessig langt større kontakt med befolkningen enn protestantiske kirker eller samfunn. Den katolske kirke er etter siste verdenskrig i rask fremgang. En må ha lov til å spørre: Har den gamle kirken, den kristne kulturs tradisjonelle bærer, allikevel mer å gi, også til vår moderne, rastløse tids mennesker, enn den kristendomsform Luther og de andre reformatorer var opphav

til? Ville vårt universitets rektor med kjennskap til også den katolske kirkes lære og liv i verden i dag kunne ha hatt mer å gi Norges unge akademikere?

Det forekommer en også at når Boman tar Castbergs og norske vitenskapsmenns innstilling til sannheten og sannhetsbegrepet frem, befinner han seg på farlig grunn. For det er jo utvilsomt så at nettopp relativisering av sannhetsbegrepet er både den teoretiske og praktiske bakgrunn for den kristendom, den lutherske protestantisme, som er kjent her hjemme. Lutherdommens lærere forkaster enstemmig den skolastiske filosofi som forutsetter at mennesket er i stand til å erkjenne objektiv sannhet også i dype og livsviktige åndelige problemer. I alt vesentlig er luthersk idé og forkynnelse at Guds eksistens og religiøs tro er gjenstand, ikke for objektiv erkjennelse ad fornuftens og tenkningens vei som åpenbart objektiv sannhet i seg selv, men bare for det enkelte individs personlige opplevelse (hva nå dette i hvert enkelt tilfelle må gå ut på). Derved blir jo sannheten i disse så alvorlige ting noe rent subjektivt og flytende, gjenstand for enhvers personlige utforming. Religion blir hva den enkelte opplever innenfor sin begrensede erfaringskrets. Dette prinsipp syntes i grunnen også å være det bærende i Castbergs tale. Sannheten blir for ham — og vel for de fleste andre, både religiøse og ikke-religiøse — en personlig farget livsanskuelse, som et hederlig menneske forutsettes å være trofast mot slik det kommer til uttrykk i diktet: «Kjemp for alt hva du har kjært, dø om så det gjelder. Da er livet ei så svært, døden ikke heller.» Katolsk oppfatning er at religion er et relativt klart og definerbart hele, en sannhet eller et kompleks av sannheter åpenbart gjennom historien av Guddommen selv, en sannhet som er tilgjengelig og dessuten livsviktig for den enkelte og hele menneskeheten å kjenne. Denne sannhet er det som kan føre enkeltmennesket til større lykke og samfunnet videre fremover mot større fullkommenhet. Kristen kultur blir derved en resultatant av de mange enkelte kristnes erkjennelse av religiøs sannhet.

Katolsk oppfatning er også at åpenbart objektiv sannhet ikke kan kollideres med den sannhet naturlig erkjennelse og vitenskapen gir oss. Derfor betrakter den katolske kirke Darwins og hans disiplers utviklingslære med største ro. De teorier som er fremkastet bygger dels på uomtvistelige fakta — som selvsagt ikke strider mot kristen tro — dels på rene gjetninger, som heller ikke i og for seg kan sies å være imot kristentroen. Men disse gjetninger kan ikke hverken belyse nærmere menneskets særstilling i naturen eller rokke ved den kristne åpenbaring om sjelens udødelighet. Darwin selv var som kjent ikke vantro. At andre har nyttet hans teorier til angrep på hva de mente var kristne dogmer, er en helt annen sak. Det spiller jo liten rolle i grunnen om menneskene har levet fem tusen eller fem millioner år (eller mer) her på jorden. Liten rolle spiller det også om mennesket rent fysisk ligner en dyreart som apen. Slikt behøver ikke religionen å ta standpunkt til. Det er mennesket som fornuftig åndsvesen, slik vi kjenner det fra historien, den kristne tro og lære beskjeftiger seg med. Som kjent er det jo *i dag* også en viss forskjell på apen og mennesket. Ut fra denne erkjennelse vil uhildete vitenskaps-

menn og alle tenkende mennesker sikkert nøle med å kalle darwinismen et avgjørende bevis *mot* religion, Gudstro og kristendom. I virkeligheten er da også den ytterliggående darwinisme forlengst forlatt. Fornuftig, velbegrunnet kristendom trues såvisst ikke av sann og objektiv vitenskap. Troen trues nok mest av sannhetsbegrepets relativisering hos de kristne selv. Heller enn «kjemp for alt hva du har *kjært*», burde det hete: «Kjemp for alt hva der er *sant og rett*». Sannheten er ikke *alltid* like kjær. Men *sto sannhet* som første og største ideal, ville kanskje flere enn tilfelle er nå søke klarhet over hva som religiøst sett virkelig *er* sant og rett.

Pastor Boman er bekymret over «tragedien i norsk kulturliv» og etterlyser interessen for et kristent sådant hos Castberg og våre andre universitetslærere. Selv kunne jeg ha lyst til å etterlyse interessen hos bege parter for en historisk og logisk velbegrunnet tro. Rektor Castberg innser sikkert at selv om Giordano Bruno utvilsomt ble brent (en ting som vår tid beklager sterkt), så gir det faktum ingen opplysning om hva som var sannheten i de ting han og kirken ikke var enige om. Pastor Boman innser kanskje også at selv om han og jeg kan ha temmelig motstridende meninger om hvorvidt Luther var martyr eller demagog, så er vurderingen av Luthers person et helt annet og underordnet problem enn sannhet og usannhet i religiøs forkynnelse. På skolen i gamle dager fikk jeg høre om den lærde disputas mellom Martin Luther og Johann Eck. Det var en selvfølge at min sympati skulle være (og var dengang) på Luthers side. Først senere gikk det opp for meg at jeg i grunnen aldri fikk høre noe særlig om hva diskusjonen mellom de lærde herrer gikk ut på. Slik er historien. Slik er det vi får og antar meninger. Slik er det faktisk at kulturliv bygges opp eller legges i ruiner. Vi beskjeftiger oss for meget med personer, tilfeldige begivenheter. Det blir helte dyrking eller forakt for tyranner. Det blir tilslutning eller avstandtagen. Det blir kjærlighet, men oftere kanskje hat. Og så er det allikevel ikke det egentlige vi har tatt standpunkt til, bygget vårt liv og vår livsanskuelse på. For vi var ikke virkelige sannhetsøkere.

At den kristne kultur virkelig er i fare, kan det ikke være tvil om. Det kan være mange ytre årsaker til dette. Men er ikke årsaken, dypest sett, å finne i det at menneskenes vilje og evne til sannhetssøken er gått i stå? Er ikke årsaken at vi alle, vantro som kristne har sviktet i respekten for selve Sannheten? Spørsmålet om Norge og Vesterledens land skal leve videre på kristen nedarvet kultur eller om vårt verdensbillede skal bli marxismens totale materialisme med dens nivellering av selve menneskeverdet, er dypt alvorlig. Spørsmålet løses ikke ved personlige skjermysler i ny og ne. Det er behov for en bred og omfattende diskusjon i presse såvel som i radio, hvor eksponenter for mange livssyn, materialistisk, deterministisk, religiøst, katolsk, protestantisk får komme til orde. En slik diskusjon kunne kanskje atter vekke interessen for åndelige verdier til live. Fortsetter utviklingen som nå, vil den kristne kultur og den kristne kirke i Norge, selv uten kommunistisk undertrykkelse, snart være avgått ved døden.

H. Kielland Bergwitz.

Den katolske kirke og åndsdebatten

Det er i og for seg ikke mer enn rimelig at Den katolske kirke med alt hva den representerer over en universell kulturefront, har et bidrag å yte på så godt som alle felter i de land hvor den har et noenlunde feste. I kraft av sin universelle karakter og misjon blir det for Kirken en naturnødvendighet å møte enhver ytring av menneskelig streben, søken og lengsel med en dyp respekt for de stedlige og historisk betingede sivilisasjons- og kulturformer. I sin vilje til og ved sitt arbeide med å få sitt overtidige budskap *gjentenkt* og *opplevet* gjennom hvert lands eller hver folkegruppes egne kulturelle forutsetninger, vil Kirken til enhver tid være å finne engasjert i det dynamiske mellomværende som da oppstår mellom Evangelium, sted og tid. Det er nå engang så at Den katolske kirke, nettopp gjennom forvaltningen av troens skatt midt i en levende og ubrutt tradisjon, mer enn noen annen både i omfang og tidsspann har gått menneskeheten til hån i åndslevets tjeneste. Fra å være en tjener som har overlevet slektene, er den blitt en bærer av slektenes arv til nye grener, generasjoner og tider. Å unnså seg hva Den katolske kirke i dag kan by vår egen tid i dens strev etter en livssyntese, ville være like tragisk som om samme Kirke lukket seg inne i egen opphøyethet og ga avkall på de hjelpeverdier som f. eks. det tekniske fremskritt på sin side har lagt den i hånden. Det vil alltid være en stilling ledig for en troere Kirkens tjener der hvor noe slikt skulle forekomme!

Den katolske kirke har vært til stede i norsk kulturliv gjennom en fullverdig tros- og åndssammenheng med det øvrige Europa i de kristne århundrene vi hadde før Reformasjonen kom. Da fikk vi et brudd, som ingen vil kunne redusere til bare et konfesjonelt sådant. Det fikk som kjent til følge at vi kulturelt sett ble en provins innenfor en nordisk sektor av det Europa vi en gang tilhørte i hele dets omfang. At vi i bredden og dybden har lidt under dette bruddet, tør stå hevet over enhver tvil.

Når nå Den katolske kirke igjen etter hvert er kommet til orde i norsk kulturdebatt, så mener vi at noe er skjedd som vi hverken skal overdrive eller undervurdere betydningen av. Det er hverken mer eller mindre enn det at vi har virkende her i vårt land et halvt hundre katolske prester av forskjellige nasjonaliteter, hvorav en stor prosent norske, som enten har vokset opp i eller fått sin filosofiske og teologiske utdanning i et eller flere av de land som vi ser opp til som førende på en lang rekke kulturområder. Det som særlig slår disse Kirkens menn når de kommer til eller vender tilbake til dette i så mange henseender romslige landet, er den brede demarkasjonslinje som synes å bestå mellom kirkens liv, eller kanskje rettere kristenlivet, og kulturlivet i alle dets faser. I neste omgang smertes de ved å se hva det folk de skal vie sine krefter, går glipp av i den manglende kommunikasjon med det enorme aktivum Den katolske kirke representerer på ren kulturbasis i disse land. Intet ligger dem derfor nærmere enn ønsket om å få være med å formidle videre her hjemme de impulser de har mottatt der ute — ikke, som man helst tror, av rent taktisk-propagandistiske grunner, men ut fra høyst naturlige, positive motiver. For dem kan et Kirkens liv ikke tenkes uten et foredlende, virksomt åndsliv hånd i hånd med det. Vi skal riktignok villig innrømme

at i et norsk åndelig Trangvik, har Den katolske kirke — enda mindre enn det vi forstår med Den norske kirke — liten eller ingen grobunn. Forsåvidt er vi sterkt interessert i enhver deltagelse i vår hjemlige kulturdebatt. Men det skulle vel ikke være noe dårlig pass?

*

En av dem som i den senere tid har kommet godt til orde i vår hjemlige kulturdebatt, er vår unge dominikanerpater Hallvard *Rieber-Mohn*. I den rett korte tiden han har virket her, har han alt rukket å skaffe seg en påaktet stilling både som skribent og foredragsholder. Hans kronikker i hovedstadspressen, foredragene i Katolsk Forum og hans belysninger nylig i skrift og tale om Mauriac's «Asmodeus» i forbindelse med oppførelsen på Det Norske Teatret, har avtvunget respekt i vide kretser. Senest har han talt i Studentersamfunnet, og emnet her var «Katolisisme og litteratur i samtiden». Som en prøve på hvordan dette ukamouflerte foredraget ble møtt i den nøytrale presse, velger vi å gjengi hva hovedstadsorganet «Morgenposten» refererte i den anledning:

«Hva skyldes det at en rekke romaner bygd på katolsk livssyn inntar en så dominerende plass i samtidens litteratur? Mange mennesker har spurt seg selv om dette uten å finne dekkende svar. Pater Hallvard Rieber-Mohn, som på Det Norske Studentersamfunns møte i Studentkroa lørdag holdt foredraget «Katolisisme og litteratur i samtiden», karakteriserte den katolske litteraturs renessanse som en litterær gjenerobring av menneskets virkelighet ut fra kristendommens tolkning av verden og tilværelsen.

Menneskebildet i den moderne katolske litteratur utgår fra en realistisk konfrontasjon av det *tidløse* og det *tidstypiske*. Det tidløse er den katolske kristendoms tolking av vårt vesen og eksistens. Det tidstypiske var all den tematiske rikdom foredragsholderen så suverent analyserte hos fire forfattere: Evelyn Waugh, Graham Greene, François Mauriac og Georges Bernanos, som representerer den moderne kristne realismes faste grep på henholdsvis den sosiale, psykologiske og metafysiske dimensjon i mennesket.

Disse fire forfattere gir et ensidig bilde av det moderne menneskes nød, angst, ensomhet og fortvilelse, men foredragsholderen fant det betydningsfullt at nettopp denne side av den katolske realisme har grepet våre samtidige sterkest, og det langt utover katolisismens konfesjonelle grenser. Pater Rieber-Mohn's orientering var så vel fundert, så sjelden klar og så tankevekkende at den måtte gjøre sterkt inntrykk på den store forsamling. Flere fikk ordet etter foredraget, der Rieber-Mohn utdypet uttalelser som hadde fristet til motsigelser, eller med elegant kårde ga enkelte påstander nådestøtet.

— Vi må skille tydelig mellom katolisismen og den katolske diktning, sa foredragsholderen. Særlig viktig er det at vi i Norden holder disse begreper atskilt, da katolisismen og den katolske prest hos oss er en mer sjelden foreteelse, slik at de rent litterære inntrykkene lett kan bli dominerende. Minst alvorlig tok han at den avholdte Don Camillo utbrer forkjærte idéer om den katolske geistlighets temperament og bokseferdighet. Desto mer betenkelig er den platte bestselleren «Kardinalen» av H. M. Robinson.

I all korthet påpekte foredragsholderen særegne trekk hos de fire førnevnte forfattere. Foredragsholderen sluttet med å minne om at kristendommen er det seirende nederlags religion, den ser menneskets eneste triumf i disse Pauli ord: «Når jeg er svak, da er jeg sterk.»

GODE BARNEBØKER

Ture Ericsson og Gustav Blomberg: I Bibelens Land. Sigurd Moren: Dimmi får venner. — Damms forlag.

Damms Forlag har her utgitt en praktisk liten bok om Det hellige land og dets historie for skoleungdom. Den har et meget pent utstyr, godt papir og mange velvalgte bilder fra Jødeland av i dag og fra Bibelens tid. Vi leser om Jødefolkets daglige liv og virke, hvordan landet så ut og hvilke vanskeligheter de hadde å kjempe imot. Vi får også høre om hvordan innbyggerne i Palestina i sin nød skrev «brev» og henstillinger til kongen i Egypt om hjelp mot fiender som nærmet seg deres land ca. 1400 f. Kr. Fienden var nettopp Jødefolket som etter sine lange vandringer endelig kom til det lovede land. «Brevene», hele 350 leirtavler, ble funnet i en aker i Egypt i 1887. De var skrevet med babylonsk kileskrift, og først i 1915 hadde vitenskapsmennene klart å tyde dem. Dette og mange lignende funn og utgravninger er det interessant å lese om i den enkle og likefremme fremstilling. «I Bibelens Land» er en meget nyttig og lærerik bok for barn og ungdom. Dog må man ta visse forbehold der forfatterne synes å ville forsøke å gi en naturlig forklaring på israelittenes overgang over Det røde hav og når Gud stillet stormen på Genesaret sjø. Dette med Kristi søsken går også igjen, men det vil som regel alltid være noe som utfordrer til debatt i en så vidt populært fremstilling som her er brukt.

*

«Dimmi får Venner» er en sjelden vakker og lærerik bok. Vi hører om en liten gutt som er blitt samlet opp sammen med andre flyktningebarn et eller annet sted i Europa. Han har vært utsatt for et forferdelig sjokk, antagelig da hans by eller hjemsted ble bombet, og har av den grunn fullstendig glemt hvem han var, sine foreldre og hjemstedet sitt. Han ligger på sykehus hvor en snill søster forsøker å hjelpe på hans hukommelse. Men alt er så uklart og dimt, liksom, og så fikk han navnet Dimmi. Et barnløst ektepar et sted i Norge leser en av de mange henvendelser om å hjelpe disse ulykkelige og hjemløse barna, setter seg i forbindelse med nærmeste komité, og får så nettopp Dimmi som de skal ta seg av for en tid, eller for alltid. Nå får vi virkelig en rørende

En av de etterfølgende debattanter hevdet at moderne psykologi har vist hvordan moralske fordommer og all den angst de avler, lager et vrengebilde av de positive og livsfremmende egenskaper i oss, som — når de kommer til sin rett — vil gi mennesket full livsglede og harmoni, uavhengig av den utenforstående makt. Fra annet holdt ble det sagt at uvitenheten er den mangelsykdom menneskeheten lider av, og at vi derfor måtte søke nye erkjennelser. — Er den sannhet jeg tror på, den eneste sannhet som eksisterer? ble det spurt. Foredragsholderen svarte at han trodde det finnes en subjektiv og en objektiv sannhet i mennesket. Det er i vår lodd å følge samvittigheten, samtidig som vi ikke oppgir håpet om å finne den objektive sannhet. Når så mange gjorde front mot nazismens voldsherrdømme, mente Rieber-Mohn det nettopp skyldtes at de som reagerte hadde grepet en sannhet som var større enn de selv. Det er i oss alle en mulighet for å finne sannheten med stor S. Og for den som finner Sannheten er den absolutt forpliktende!»

Det mer enn en time-lange foredraget ble mottatt med stor applaus.

fortelling om Dimmi og hans forsøk på å tilpasse seg det nye landet og ordnede og stabile forhold. Vanskelighetene er både mange og store, nettopp fordi det lille barnesinnet er så sårt. Han blir skremt av noe, og flykter så hodekulls av sted slik som han har flyktet før hvileløs fra sted til sted, mistroisk og engstelig som han er overfor alt nytt og fremmed. Dimmi setter til skogs og opp til fjells og kommer til en setergrend, der han forårsaker stor oppstandelse, mens hele bygden er på jakt for å finne ham igjen. Det lykkes jo til slutt, og alt blir oppklart og det ender med fryd og herlighet.

Boken fikk Dammprisen 1953, og det er den sannelig verd. Forlaget reklamerer med at den passer for barn mellom 8 og 12 år. Den kan trygt leses av alle årsklasser, voksne med. Alle vil få utbytte av denne boken, som er utstyrt med flere gode tegninger og er å få både på riksmål og landsmål.

Lars Paul Messel.

Kreftdagen 15. oktober

Vi har fra Landsforeningen mot Kreft mottatt nedenstående til offentliggjørelse, og det skulle være uødvendig å tilføye at vi alle må være med på det løft som Landsforeningen her appellerer til.

Det er først i de senere år at arbeidet i kampen mot kreftsykdommene har fått en bred plass blant de mange oppgaver som våre humanitære organisasjoner har tatt opp i vårt land. Dette betyr ikke at kreftsykdommens historie er kort, og at kreft er en sykdom som har grepet særlig om seg i den senere tid. Tvert i mot, kreftsykdom fantes også flere tusen år før vår tidsregning og en må kunne gå ut fra at sykdommen er like gammel som menneskeheten selv.

Arbeidet i kampen mot denne sykdom har vært ført i årrekker i størsteparten av den siviliserte verden, også hos oss. Et samlet organ som kunne ta seg av denne viktige landsomfattende sak i Norge fikk vi først i 1948 ved dannelsen av Landsforeningen mot Kreft som med sin tilslutning fra medisinsk fagkyndige på området, myndighetene og praktisk arbeidende helseorganisasjoner ville ta kampen mot sykdommen opp på bred basis.

Etter opplegg fra Landsforeningen mot Kreft arrangeres det hvert år over hele landet en kreftdag hvor blant annet våre største humanitære organisasjoner med alle sine lokalavdelinger konsentrerer seg om denne store oppgave. — En oppgave som i like høy grad gjelder å spre opplysning som å samle økonomiske midler til de mange og store frivillige tiltak som Landsforeningen mot Kreft allerede har i gang eller som er planlagt, for å bedre de kreftsykes stilling her i landet.

Det er et stort ansvar Landsforeningen her har tatt på seg. Det gjelder vår alvorligste sykdom, som rammer brutalt og hensynsløst og skaper problemer ikke bare for den syke, men også dens familie.

Kreftdagen i år arrangeres den 15. oktober og vi må se det som en felles plikt alle som en å gå inn for at Landsforeningen mot Kreft's appell om støtte blir hørt slik at foreningen gjennom sin virksomhet fortsatt og i ennå større grad kan bidra til å hjelpe de kreftsyke.

En venter ikke at alle skal være i stand til å gi like meget, men det viktigste er at alle er med enten dette foregår ved innsamlingslister i bedriftene eller på annen måte.

Landsforeningen mot Kreft's lille merke, som sendes ut i forbindelse med kreftdagen må alle bære. Det koster 50 øre og blir solgt av skolebarn i dagene omkring den 15. oktober.

Den islandske kirke fikk helt fra første av et mer nasjonalt preg enn kirken i andre land. Godene var prester og høvdinger med både geistlig og verdslig myndighet, men ved kristendommens innførelse falt presteverdigheten bort. Bare når de skaffet seg geistlig utdanning og lot seg vie til kristne prester kunne godene fortsatt forene begge virksomheter. For en del av eldre goder som hang for sterkt ved gamletroen var dette naturligvis en umulighet, men etter hvert ble mange av de yngre lemmer av de gamle gode-ættene og andre høvdinger presteviet. Ved dette ble til en viss grad den opprinnelige kombinasjon av høvding- og prestevælde opprettholdt, skjønt det kirkelige embete kom ikke i så nøye kontakt med den verdslige virksomhet som under hendedommen.

Høvdinger som ikke selv tok vigsel kunne leie andre til prestegjeningen for seg i kirker, som de selv bygget. Den katolske kirke var jo i andre land en «stat i staten» med egen formue og inntekter, eget styre, verneting og lovgivning. På Sagaøya ble kirken mer borgerlig, en ren bondekirke med en ordening som sprang ut av den samme individualisme som var det mest framtrekkende trekk i det islandske samfunnssystem. Det ble slått fast ved lov, at islandske «kirkeiere» tilsatte prester som tjenere ved sin klerikale privateiendom. Selv tok de inn alle kirkens inntekter — som tidligere hovskatten i den hedenske tiden — og bestred selv utgiftene som vedlikehold og prestelønn.

En slik kirkeordning hadde både sine fordeler og sine iøynefallende mangler. På den ene side skapte denne nasjonale kirken grunnlag for, at den uforlignelige gamle islandske tradisjon gikk over fra en muntlig til en skriftlig fortellekunst og ble bevart for ettertiden. På den annen side hadde den nasjonale kirke ikke det samme grep på folket som det katolske kirkevelde i så mange andre land i Middelalderen. Særlig uheldig var det, at den savnet makt og myndighet til å holde den tøylesløse selvrådighet og umoral hos høvdingeskapet i tømme som herjet Sagaøya som en åndelig pest etter den hundre-årige fredsperiode kristendommens innførelse innledet.

I første halvdel av det 11. århundre hadde Island besøk av en rekke utenlandske misjonsbiskoper, men noe egentlig kirkestyre hadde landet ikke, for ingen av dem hadde tilstrekkelig myndighet til å føre det nødvendige tilsyn med landets spredte geistlighet eller til under de rådende forhold å etablere en effektiv kirkeorden. Fremtredende menn vendte seg da til en høyt ansett prest, Isleif Gissursson, og hjalp ham til å reise til utlandet for å studere videre og bli viet til biskop. Isleif ble født i 1006 og var sønn av goden Gissur Hvite, som tidlig tok ved kristendommen. I sin ungdom studerte han ved klostertskolen i Heerfort i Westfalen. Da han kom hjem igjen, slo han seg ned på sin ættegård Skålholt og overtok sine fedres godedømme, ble som en rekke andre islandske høvdin-

JOHN FREY:

Sagaøyas kirkefyrste

900 år siden den islandske kirkes grunnlegger, biskop Gissur Isleifsson ble født.

Den katolske biskop på Island i dag: Mgr. Gunnar Gunnarsson.

ger på den tiden både kristen prest og gode. I 1056 ble Isleif viet til biskop av erkebiskopen i Bremen.

I navnet var biskop Isleif den islandske kirkes overhode til sin død i 1080. Han var en meget lærd mann og aktet og avholdt over hele landet, men han manglet de for en kirkeleder nødvendige administrative egenskaper og fant det vanskelig å sette seg i respekt hos sine underordnede. Isleif Gissursson innla seg derfor liten eller ingen fortjeneste av kirkens oppbygging og organisasjon, men hans virksomhet var allikevel av betydning indirekte, da mange unge geistlige gikk i lære hos ham. Det ble alminnelig, at høvdingene på Island sendte sine sønner til utdanning hos bisp Isleif for siden å la dem vie til prester.

Den egentlige grunnlegger av den islandske kirke var Isleifs sønn og ettermann, Gissur. Han ble født på Skålholt (cølibatet var ikke gjennomført på øya på den tiden) i 1054, studerte også i Tyskland og ble i forholdsvis svært ung alder bispeviet av erkebisp i Magdeburg i 1082. I 36 år (til han døde i 1118) var Gissur Islands kirkefyrste i ordets virkelige betydning. Han fullførte alt hva hans far hadde planlagt, men ikke evnet å gjennomføre, gav kirken en fast administrativ form og organisasjon og skaffet den dermed en inntil da ukjent makt og anseelse.

Biskop Gissur var en av de største personligheter som noensinne har levd på Island, sier Valtyr Gudmundsson i sitt verk, «Island i Fristatstiden». Ifølge en gammel islandsk annal skal kong Harald Hårdråde ha uttalt, at av Gissur Isleifsson kunne det gjøres tre forskjellige leder-skikkelser: biskop, konge eller vikinghøvding — og han egnet seg like godt for hvert av disse tre verv. Etter at han hadde overtatt bispeembetet ble Gissur så æret, sier samme kilde, at «hver mann måtte sitte eller stå, som han befalte, og man kunne med sannhet si, at han var både konge og biskop over landet så lenge han levde.»

En av biskop Gissurs betydningsfulle bragder var, at han i 1066 fikk gjennomført at alle landets innbyggere skulle betale tiende til kirken av alt gods, land og løsøre. Først ved tiendeloven fikk den islandske kirke en fast grunnvol å bygge på — en inntekt som etter hvert brakte kirken store rikdommer — og denne ordening, som i an-

Det øverste ansvar på nye hender

Etter i 32 år å ha båret det øverste ansvar for St. Josephssøstrenes virksomhet i Norge, har kongregasjonens provinsialpriorinne, ærverdige Mère Marie Zoé, trådt tilbake fra sin stilling 14. september. Som hennes etterfølger har Generalpriorinnen i Rom utnevnt ærverdige Mère Clemence, hittil overlærer ved St. Sunniva skole.

Det kunne være stoff for en lang artikkel skulle vi ved denne anledning trekke frem alt hva Mère Marie Zoé sammen med sine dyktige medpriorinner og medsøstre har utrettet for Kirken i vårt bispedømme i den generasjon hennes ledertid omfatter. Et kjempemessig arbeide er utført på de to områder der St. Josephssøstrene yter sin innsats: sykepleien og undervisningen. Vi må dog respektere Mère Zoé's eget ønske om å la en slik kronikk utebli. Hun syntes hun fikk mer enn nok av lovord og tegn på takknemlighet da hun for fire år siden feiret sitt 50-års jubileum som ordenssøster fra dagen hun avla de evige løfter. Og i takknemlighet for hva hun selv har mottatt av kraft og støtte i alle disse år, er hun

dre land kostet langvarige stridigheter og strømmer av blod, skyldtes bare et klokt politisk sjakktrekk av biskop Gissur. Men han satte ikke store krav bare til høvdinger og almue. Selv skjenket Gissur sin egen ættegård Skålholt til kirken med meget land og gods av sin egen fedre arv og bestemte, at den gilde gården for alle tider skulle være bispesete.

Men folk nordpå syntes det var for lang vei til Skålholt og de søkte bisp Gissur om at det måtte bli opprettet en annen bispestol i Nordfjordingen. Biskopen som alltid var lydhør overfor kirkens sanne interesser — selv når disse gikk ut på å innskrenke hans eget personlige maktområde — gikk villig med på dette. I 1105 innviet han en ny bispestol på Holar i Skagefjord. Gissur valgte en av faren bisp Isleifs mest fremragende disipler, Jon Øgmundsson, til å bekle dette embete. Bisp Jon ble viet av erkebisp i Lund året etter.

Jon Øgmundsson opprettet en presteskole på Holar, hvor han ansatte en fransk og en svensk magister artium liberalium som lærere. De underviste i latin, poesi og sang, lesning og skrivning, men bisp selv hadde ledelsen av skolen og underviste i de geistlige fag. Han stiftet også det første varige kloster på Island, nemlig Tingøre. I siste halvdel av det 12. århundre ble det stiftet 6 andre klostre og i begynnelsen av det 13. århundre 3 til, — så i alt var det 8 munkeklostre og 2 nonneklostre fordelt rundt omkring i fjerdingene.

Sagaøya hadde på kort tid og smertefritt fått en kirkeordning, sine egne bispestoler og sitt munkevesen — alt sammen gjennomstrålet av bisp Isleifs lærde, saktmodige ånd, kirkefyrsten bisp Gissurs djerpe handlekraft og eminente begavelse, og far og sønns elev og protesjé, bisp Jons administrative klokskap.

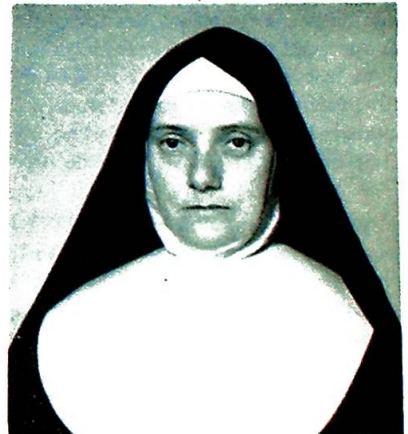
John Frey.

nå glad for å kunne gi ansvaret over til yngre krefter for selv å skjøtte vervet som priorinne ved Vor Frue Hospitals Nerveavdeling på Grefsen (der hun alt i fjor faktisk avløste moder Adele). Her vil hun altså bli å finne for de mange som sikkert ønsker å si ærverdige Mère Zoé takk og anerkjennelse for alt hun ved sin ledelse av det eldste av våre hjemlige søstersamfunn har rukket å yte og gi, både personlig, på vegne av og gjennom sin kongregasjon. — Og så vårt blads egen takk og alle gode ønsker i retrettstillingen på det vakre og roligere Grefsen!

Vi ønsker også ærverdige Mère Clemence rik nåde og lykke i det krevende arbeid som nå hviler på hennes unge skuldre. Hun kan på forhånd være forvisset om sine medsøstres udelte kjærlighet og hengivenhet, og om at hennes valg har vakt glede i alle kretser der St. Josephssøstrenes virke er kjent og skattet. Det er jo også første gang i vår tid at den øverste stilling innen et herværende ordenssamfunn bekles av en norskfødt søster, og det til og med av en med lektor-eksamen i realfag ved Oslo Universitet! Det er derfor forståelig at den nye provinsialpriorinne fortsatt vil stå som St. Sunniva-skolens overlærer, men når dertil og i første rekke kommer blikket for den vidtspennende sykehusdrift som dekkes av syv store hospitaler, da synes vi det kan være vel meget for én!

Mère Marie Zoé.

Mère Clemence.

«IGNIS»

KATOLSK UNGDOMSBLAD

Utkommer 6 ganger årlig og koster i abonnement
bare kr. 5.— pr. år.

Eksp. Akersveien 5 - Oslo.

Abonnement mottas over postgirokonto nr. 142 82.

BLIKK på TIDEN

■ Med brask og bram har et arbeidsutvalg lansert et luthersk foredragssentrum med Fredriksborg, Ullern menighets eiendom på Bygdøy, som sentrum. Det er forhåpentlig mange års forsømmelse av kristendommens intellektuelle forpliktelser herhjemme som skal bøtes på. Og dersom dette bidrar til å styrke kristendommens innsats og prestisje i det norske åndslivet, kan det selvfølgelig bare glede alle dem som ser med uro på den kristne defensiv og isolasjonisme som ellers er fremherskende, ikke minst i Oslos kristelige dagsavis, som mer og mer går sektene og den kulturløse flatkirkeligheten i vold.

Det velkomponerte programmet, som omfatter blant annet navn som Sigurd Hoel, Aasmund Brynhildsen og amanuensis Horn (forkjemperen for «borgerlig konfirmasjon»), presenteres («Morgenposten» 6.9.) under mottoet «Kirken må lære å lytte».

Åpenhet er en god ting. I dette tilfelle vekker den visse refleksjoner. Det ligger i sakens natur at katolsk geistlige nær sagt daglig i sitt arbeide har føling med det som protestanter finner utlivedsstillende i sine egne kirkesamfunn, noen ganger i en slik grad at de bestemmer seg til å forlate dem. Og ut fra slike inntrykk tror vi snarere at våre samtidige venter på noe i retning av: «Kirken må lære å tale . . .» — utvetydig og med myndighet. «Kirke eller departement?» er nå og da et spørsmål om Guds folks frihet. «Skilsmisse eller ikke skilsmisse?» er svært ofte et spørsmål om enkeltmenneskets timelige lykke. «Fortapelse eller ikke fortapelse?» er noe enda mer: et spørsmål om menneskets evige lodd.

Vi tror svært mange mener at før Statskirken nå lytter mer til tidsånden, bør den kanskje si det avgjørende ord som avkreves den i så dypt alvorlige og vitale religiøse spørsmål. Hvis den da har noe avgjørende ord.

■ Dr. Knut Erik Tranøy setter i en myndig artikkel i det nynorske tidsskriftet «Syn og segn» (6) fingeren på filosofiens umulige kår i norsk åndsliv i sin alminnelighet og på dens under-representasjon ved Universitetet i sin særdeleshet. Særlig mener han at mange misforstår den moderne logikks muligheter:

«Dette skriv seg for ein del frå den tanken at moderne logisk orientert filosofi skulle vera nihilistisk, skulle fornekte moralske verdiar eller nedverd kultur. I røynda er det vel heller heilt omsnudd. Den moderne logikken har nettopp auka interessa for mellomalderfilosofane. Vi forstår mange av problema deira betre nå. Det same gjeld, i nokon mon, gamletida. Aristoteles har ikkje vore slik i framgrunnen sidan skolastikken i høgmedalderen. Bochenski, som eg alt har nemnt, er samstundes katolsk pater, framstående logikar og spesialist på filosofien i gamletida.»

Hans konklusjon er ønsket om en allsidig filosofisk kultur i Norge, en virkelig grobunn for begavelser på området, som i sin tur kunne gi ramme og struktur til hele vårt åndsliv.

■ Georges Rouault, den store franske maleren som nylig ble utnevnt til ridder av den pavelige St. Gregoriusordenen for sin innsats i kirkekunsten, er gjenstand for et ypperlig spesialnummer av Nordens fornemste kunstdtidskrift, det norske «Kunsten idag» (2, 1954). Foruten gode og velvalgte reproduksjoner av Rouault's verker (den ene fargereproduksjonen kunne kanskje vært mer representativ, Rouault's farger er oftest mer dype og glødende) rummer dette heftet en meget interessant

artikkel om kunstneren av Ferdinand Finne, som med atskillig innlevelsessevne har visst å karakterisere denne enestående skildrer av den kristne pasjons tidløse aktualitet:

«Omkring Rouault er det ikke lenger noen «Querelle de l'Art Sacré». Menneskets smerte og Guds fred vandrer side om side i hans kunst. Han gir æren for sitt verk til en høyere makt. Det eneste han streber mot er — «en dag å kunne male Kristus slik at de som ser ham blir omvendt» . . . Han gjør oss delaktig i sin visjon; ikke som prekende moralist, og ikke aggressivt, men gjennom ånden bak kunstens språk: — For gjennom den skinner troen som søker ned til vår angst, og til vår verden som har kalt på fornektelsens genius.»

Interessen for Rouault nettopp herhjemme er lovende, ikke minst fordi moderne norsk kirkekunst, en Hugo Lous Mohr eller en Henrik Sørensen, bygger på helt andre inspirasjoner og uttrykksmidler. Rouault's aktualitet finner forøvrig også sitt uttrykk i den Rouault-aften som innkår i KATOLSK FORUM's program i høstsemesteret.

■ Vi har noen ganger syntes at enkelte psykiatrikeres tendens til å ville «avskaffe» kristendommens lære om en fortapelsens mulighet i menneskets eksistens ut fra mentalhygieniske motiver manglet ikke bare innsikt i religiøse normers natur og grunnlag, men også den mest elementære sans for at selve poenget ved kristendommen er at den vet seg å være en vei bort fra skjebnenederlaget. Men i en polemikk («Verdens Gang» 13.9.) med dr. G. Langfeldt, hvis kritiske stilling til visse sekters usunne og hysterisk betonte domsforkynnelser vi deler, gjør Martin Ski oss mer enn betenkt. Sigrud Undset skrev engang at hun ikke kunne noe med en religion som ville legge menneskets skjebnevalg inn i et «Rekk opp handa alle som vil bli frelst!» Martin Ski's uttrykk for det som vi alltid har oppfattet som en tillitsfull fortrøstning til Guds miskunn overfor summen av et helt fullbyrdet liv, er ikke helt fri for det makabre:

«Selv om forkynnelsen om helvete er et fra pinsevennens synspunkt meget nødvendig ledd i forkynnelsen, svekkes iblant selve alvoret for fortapelsens mulighet ved at man til eksempel synger sanger om fortapelsen i valsetakt. Eller at man nevner fortapelsen med et lite smil om munnen.»

Martin Ski har kalt sitt innlegg «Usunn kristendomsforkynnelser». Tittelen er unekkelig veltruffen.

■ Pocket-Books er tidens løsen, i enhver bokhandel fanges blikket av de glørete omslagene. Som i alle samtlige kulturfenomener er det her en underlig blanding av godt og ondt, med en tydelig overvekt til det sistnevnte: i beste fall kriminalromaner med stadig brutalere virkemidler, en sjelden gang tilløp til både sadisme og pornografi. Her gjelder det med andre ord å anvende litt elementær og kritisk renslighetssans. Gylvendals Lommebøker synes oss å ligge en hestelengde foran de andre seriene når det gjelder å gi noe verdifullt for den lave prisen. Bøker av høy klasse er for eksempel Richard Hillary's «Den siste fiende», Alan Paton's gripende Syd-Afrika-skildring «Gråt, mitt elskede land» og Eve Curie's «Madame Curie». Den som leser engelsk finner meget å glede seg over, Penguin Books har utgitt til billige priser (2—3 kr.) katolske forfattere som Greene og Waugh, mens Pan Books har utgitt to fornøyelige satirer av Bruce Marshall, en uforliknelig skildrer av folkelig og hjertelig skotsk katolisisme.

To mesterverker fra samtidig amerikansk litteratur er Thornton Wilder's «The Bride of San Luis Rey» og John Steinbeck's «The Pearl», i henholdsvis Penguin- og Pan-serien. De veier opp for meget av det barnslige wild-vest- og romskip-sludder som tynger særlig de amerikanske seriene i betenkelig grad.

Fr. Candidus.

Ekteskapsproblemer og skilsmisse

Prester, psykiatere og jurister har lenge vært fullt klar over at ekteskapet nå er inne i en alvorlig krise og at en lang rekke mennesker ikke kan ligge for anker i ekteskapets gamle havn. Dag for dag blir man stilt overfor ekteskapelige konflikter, som ektefellene selv mener at bare en skilsmisse kan løse. Over hele verden har man opplevd en nesten utrolig stigning i tallet på skilsmisser og separasjoner. Ansvarsbevisste politikere og jurister har lenge sett det som noe av et kall å forsøke å demme opp for denne bølge — hittil uten særlig nevneverdige resultater.

Presten og juristen Heinrich Portmann har med boken «Das unauflösliche Band» (Verlag Aschendorff, Münster/Westfalen, 1950, 125 s.) ropt et alvorlig varsko til sjelesørgere og jurister, til medisinerne og pedagoger. — Portmann gjennomgår ganske kort det kristne syn på ekteskapet. Med åpne øyne for nåtidsmenneskets opprør mot alle bånd og tyngende plikter omtaler Portmann så det «havarete ekteskap». På denne mørke bakgrunn reiser han spørsmålet om skilsmisse kan by noen virkelig løsning — et spørsmål som forfatteren besvarer med et avgjort nei. I et glimrende sluttavsnitt gjør Portmann rede for kirkerettens regler om ekteskapet og for de grunnleggende regler i den kanoniske rettergang. — Boken er velgjørende praktisk og livsnær, den har et budskap til alle dem som i sitt kall må ta standpunkt til ekteskapelige problemer.

Franz Werfel

Werkbund-Verlag i Würzburg har sendt ut en biografi som fortjener oppmerksomhet også hos oss, nemlig en kortfattet biografi over Franz Werfel. Annemarie von Puttkamer presenterer her både mennesket og dikteren Werfel. Hun gjør oss fortrolig med bakgrunnen for Werfels store diktverk, som hun resymerer og fortolker. Hun fremhever grunntemaet i Werfels forfatterskap, motstanden mot diktaturet og respekten for menneskeverdet. Tidlig innså Werfel at det moderne diktatur var den store fiende for sivilisasjonen og for den enkeltes personlighet. «For dikteren eksisterer ikke begrepene godt og ondt. Han kjenner bare det «rette» — det vil si det som han ser som det rette. Men når det gode ikke lenger er målestokken for det rette, hevder en snart satsen «gode er det som gagnar folket». Og da kan ondskapen snart settes i system. — Werfel ante at diktaturet kunne avspore retten og menneskene, og han advarte østerrikerne og tyskerne mot å gi rom for nasjonalsosialismen. Da så nazistene var kommet til makten og krigen brutt ut, viste det seg at Werfel hadde sett rett. Ondskap ség inn i samfunnet og blant menneskene, som nå kunne frelses bare ved «himmelske makter». En ny linje trekkes dermed opp i Werfels forfatterskap, som i krigsårene får de verdifulleste tilskudd, «Der veruntreute Himmel» og «Das Lied von Bernadette». Annemarie von Puttkamer gir en særlig grundig fremstilling av grunntankene i disse to storverk, som også blir sett i lys av Kirkens lære. — Forfatterinnen omtaler også utviklingslinjene hos mennesket Werfel, som ble mer og mer dradd mot den katolske Kirke.

Biografien til Annemarie von Puttkamer er rik på opplysninger om forfatteren og verkene hans, men den er også rik på tanker om evig-aktuelle problemer.

Helge Røstad.

KATOLSK * FORUM

Foredragsaftener 2. semester 1954

Dominikanernes foredragsaftener

har til formål, som et savidt mulig fast forum i Oslo, å gi ikke bare katolikker, men alle som under en eller annen synsvinkel ser med interesse på katolsk tenkning og kultur i samtiden, adgang til saklig informasjon og fruktbringende kontakt.

Der er ingen innmeldelsesplikt og intet gebyr, derimot ser vi gjerne at interesserte gjør foredragsaftnene kjent i sine omgivelser, gjennom nærværende annonse eller på annen måte.

2. semester 1954 fortsetter med:

Tirsdag 12. oktober kl. 20.00:

«TRO OG AUTORITET». III. Anstøtets problem.

Ved Ørnulf Ranheimsæter.

Tirsdag 19. oktober kl. 20.00:

LITTERATURAFTEN. Pater Finn Thorn presenterer Louis Bouyer's bok «Du protestantisme à l'Eglise» (Paris 1954). Til forståelse av forholdet mellom katolisisme og protestantisme. Orgelmusikk ved Pater Thoralf Norheim.

Tirsdag 26. oktober kl. 20.00:

KIRKEKONSERT.

Tirsdag 9. november kl. 20.00:

«GEORGES ROUAULT OG KIRKEKUNSTENS FORNYELSE».

Ved Pater Hallvard Rieber-Mohn. Foredrag med film.

Tirsdag 16. november kl. 20.00:

«KIRKESITUASJONEN I DAG I KATOLSK VURDERING». I. Historiens konsekvens.

Ved Pater Finn Thorn.

Tirsdag 23. november kl. 20.00:

«KIRKESITUASJONEN I DAG I KATOLSK VURDERING». II. Kirkelig tillitskrise.

Ved Pater Finn Thorn.

Tirsdag 30. november kl. 20.00:

Presentasjon av MIDDELALDERSK MYSTERIESPILL.

Ved Pater Hallvard Rieber-Mohn.

Til dekning av annonseutgifter etc. vil der tre aftener i semesteret bli anledning til frivillige kollektbidrag. Programmet for 1. semester 1955 vil foreligge ved nyåret. Både kritikk, råd og forslag bes velviligst sendt Prioeren for Dominikanerne, Neuberggt. 15, Oslo.

DOMINIKANERNE

Neuberggt. 15, Oslo

I bønn for den nyvigslede prest: Biskop Rüth sittende, mens de tilstedeværende prester danner ring om ordinanden.

Til ettertanke

Er mitt/vårt bønneliv, vårt forhold til Gud upersonlig eller personlig? Vi har tatt vårt standpunkt. Vi vil tilhøre Gud, vil at han skal være en faktor i vårt liv. Vi har fått troen: Han har tilgitt synden i vårt liv, og vi stoler på, at han vil stå oss bi. Vi ber morgenbønn, bordbønn og aftenbønn, går i kirken, følger kirkens bøner i messen, mottar Alterets sakrament, hører en preken, og så er vel alt bra når vi også lever et nokså dadel-fritt liv i det daglige. Men likevel — hvordan er vårt personlige forhold til vår Gud og Frelser? Er sindet åpent for Gud, er det vårt innerligste ønske å åpne vår sjel for Gud Helligånds lys, slik at vi må få se alle våre skjulte feil og svakheter, vår ukjærlighet, eller kanskje rettere, vår sløvheter for næstens sorg og lidelse og bekymringer — for bare å nevne de vanligste punkter. Ønsker vi å fornyes i vårt sinds ånd, at vi daglig kan trenge dypere inn i Guds sannheter, se de evige verdier, samstille dem med alt det vi lengter etter her i livet? Og er vi villige til å dele kors og trengsler med den Frelser som fornedrer seg selv til døden på forbannelsens tre for å forlike meg og deg med den Gud som vi ønsker å motta alt godt fra? Ja, for i første rekke vil jeg ha alt det gode, som følger av å ha vennskap med Gud. Men, vil jeg, av hele mitt hjerte si: Herre, her er jeg, jeg vil tilhøre deg, jeg overgir alt i dine hender, mitt legeme og min sjel, mine sorger og gleder, min synd og min skrøpelighet, alt legges ned for din trone, Herre. Gjør med meg hva du finner best, du ser og vet mine planer, du vet hva jeg ber om; men er dette til skade for min sjels evige vel, da handle du med meg etter ditt vise og kjærlige råd, selv om det er stikk imot mine ønsker og planer. Herre, hjelp meg da til ikke å tvile på at det er du som går ved min side, leder mine skritt, tildeler meg det gode og det mindre gode, slik som det tjener best for mitt evige tilvær. Se, nå blir mitt forhold til Gud personlig, og jeg er rolig trygg og glad, og får lyst til, å utbryte med Maria, Jesu Mor: «Min sjel høylover Herren, og min ånd jubler i Gud min Frelser, som har sett til sin tjeners ringhet.» Og så stiger takken opp til Gud, som er mitt opphav og mitt endemål, takken for at han har ført meg — lille meg — på frelsens veg. Men, så kommer ansvaret for å ha mottatt en slik opphøyet gave. Formår jeg i enkel ydmykhet, å spre noe av denne glede og trygghet i mine omgivelser? Gud hjelpe meg til det!

(Innsendt.)

Prestevigsel i Trondheim

Den første trønder som er vigslert til katolsk prest etter reformasjonen

En sjelden begivenhet fant sted i St. Olavs kirke i Trondheim søndag den 5. sept., idet frater Olav Dagfinn Müller ble meddelt prestevigselens sakrament av biskop Rüth.

Den lille kirke var vakkert pyntet med grangirlander og hvite gladioler, og var fylt til trengsel lenge før messen begynte.

Max Welcker's «Ecce Sacerdos» lød fra koret da biskopen, patrene Stelzmann, Hünen, Hallauer, Scherf og korguttene kom i prosesjon inn i kirken sammen med dominikanerpater Thorn, Oslo, som ledsaget ordinanden. Ordinanden bar selv et brennende lys i hånden.

Prestevigselens vakre ritual grep alle tilstedeværende som lett kunne følge med ved hjelp av heftene med de norske tekster, og pater Hünen orienterte fra prekestolen om messens gang.

Om aftenen var det festandakt, forrettet av pater Olav Müller, og deretter menighetsfest på «Solfeng». Lokalet var helt sprengt og det ble en opplevelsesrik og vellykket aften. Det var korsang, deklamasjoner, skuespill og gratulasjoner fra alle foreninger, og «last not least» tale av biskopen og den nyvigslede prest. Både hans ord på den kvelden og hans første preken på en av søndagene etter hans første høytidelige messe (søndag 17. sept. i St. Olavs kirke) gjorde det klart for alle at i pater Müller får vi en glimrende predikant som fengsler tilhørerne og lodder dypt.

Utdrag av biskop Rüths ordinasjonspreken

For å kunne forstå hva som er meningen med en katolsk prestevigsel, må man først og fremst vite at Kristus selv er vår egentlige og høyeste — ja i en viss mening vår eneste prest. Derved vil jeg si: det kristne prestedømme består ikke i en fullmakt utenom eller ved siden av Kristi prestedømme, men er en deltagelse i det.

Kristus selv er prest på grunn av sitt vesen. Dvs. på grunn av at han forener i sin guddommelige person både den guddommelige og den menneskelige natur. Han behøvede altså ikke å bli viet til prest. Han var det allerede da han ble født som gud-menneske. Den guddommelige natur ble ikke forenet med hans menneskenatur bare for ham selv, men for å formidle hele menneskeheten guddommelige goder og for å føre den til Gud. Og nettopp dette — nemlig på den måten å være mellommann mellom Gud og mennesker — er det vi vil gi uttrykk for med ordet prest.

Vi må være oppmerksomme på tre ting. Først på det den hellige Paulus skriver til hebreerne: «Kristus har et uforgjengelig prestedømme fordi han blir prest til evig tid.» Han virker altså som prest helt til verdens ende. Det annet er at han i den tid han levde her på jorden utøvet sit prestedømme med synlige menneskelige organer. Det tredje er at han på samme måte vil fortsette helt til verdens ende.

Dette siste — nemlig at Kristus vil utøve sitt evige prestedømme med synlige, menneskelige organer også etter at han selv ved sin himmelferd er blitt usynlig — må jeg kanskje gi en liten forklaring på. Vi leser i Bibelen

at han for det første gjorde sine apostler delaktige i sitt prestedømme — og for det annet at han innstiftet en sakramental ritus hvormed apostlene skulle overføre den samme makt og verdighet til sine etterfølgere inntil tidenes ende. Er det ikke klart at han vil utøve sitt prestedømme ved hjelp av disse mennesker?

For å minne om at Kristus gjorde sine apostler delaktige i sitt prestedømme vil jeg bare henvise til den siste nattverd. Etter at Kristus hadde forvandlet brød og vin til sitt legeme og blod sa han til sine apostler: «Gjør dette — altså det samme som han hadde gjort — til minne om meg.» Han ropte ikke disse ordene gjennom vinduene i nattverdsalen ut over gatene i Jerusalem. Han sa det heller ikke da alle disiplene var tilstede. Han sa det bare til de tolv han hadde utvalgt til å bli delaktige i sitt prestedømme. Det samme gjelder for skriftemålets innstiftelse og mange andre ting.

Angående den sakramentale ritus hvormed apostlene skulle overføre sin egen fullmakt til andre igjen, står det klart i bibelen at apostlene gjorde dette ved håndspåleggelse med tilsvarende hellige ord. Paulus skrives f. eks. til Timoteus som ble viet til prest og biskop: «Vanskjøtt ikke den nådegave som er i deg og som du har fått ved profetord med håndspåleggelse av de eldste.» (I. Tim. 4, 14.)

Men kanskje vil dere innvende: «Er da ikke alle kristne prester?» Joda — på en viss måte kan man helt sikkert si det. Den hellige Peter skriver jo til alle kristne at de har fått et hellig prestedømme som bærer fram åndelige ofre som tekkes Gud ved Jesus Kristus (I. Pet. 2, 4).

Med hensyn til det personlige religiøse liv kan enhver kristen fremme det i seg selv — slik at han kommer til en like inderlig — ja, til en enda mer inderlig forening med Gud enn paven, biskoper og prester. Men med hensyn til det religiøse liv i andre har Kristus bare gitt oppdrag til sine apostler å forvalte de hellige sakramentene, og frembære messeofferet og å forkynne den guddommelige åpenbaring — kort sagt: å ha omsorg for det religiøse liv i andre.

Derfor har vi i vår kirke ved siden av det alminnelige prestedømme det såkalte offisielle eller hierarkiske prestedømme som blir medelt ved prestevigselens sakrament.

Den samme Gud som har skapt både det naturlige og det overnaturlige liv i Kristus, vil meddele begge to til andre ved formidling av mennesker. Likesom mennesket ikke trer inn i det naturlige liv ved umiddelbart å bli skapt av Gud, men ved foreldrenes medhjelp i ekteskapet, slik skal vi også bli gjenfødt til det overnaturlige liv i Kristus ved hjelp av mennesker — nemlig prestene. Ved ekteskapets sakrament velsigner Gud det naturlige livs kilde. Ved prestevigselens sakrament skaffer han oss den kanal hvorigjennom det overnaturlige livs velsignelse strømmer til oss fra dets kilde som er Kristus selv.

Det å bli prest er ikke bare en stor nådegave fra Gud, men også en tung oppgave for det menneske som er rede til å påta seg den. Det å bli Kristi redskap betyr at man likesom han ikke vil la seg tjene, men tjene. På den måten skiller prestevigselens oss ikke fra folket, men forener oss med det. Vi vil være folkets tjenere i dets forhold til Gud. Dette er en tung oppgave i dager da så mange ikke mer vil vite av Gud.

Biskopen uttalte videre sin dype glede over å ha kunnet formidle den nye prest denne store nådegave, og han ønsket pater Müller, hans familie og hans venner, hjertelig til lykke.

Intervju med den første Trønder-pater

Vi vekslet senere noen ord med pater Müller:

— Hvordan gikk det til at De ble katolikk, pater Müller? Det heter jo at mange veier fører til Rom.

— Ja, det stemmer. Hver konvertitt går sin egen helt individuelle vei. Jeg personlig fattet interesse for katolisismen ved å lese Sigrud Undsets bøker. Men virkelig kontakt med Kirken fikk jeg først i krigsårene som flyktning i Sverige.

— Er det ikke underlig at De i den rastløse landflyktigheten begynte å beskjeftige Dem med religiøse spørsmål?

— Egentlig ikke. Man ble løsrevet fra sitt eget miljø, kom i nye forhold hvor man traff nye mennesker fra vidt forskjellige kanter med de mest forskjellige livssyn. Alle livets spørsmål ble tatt opp til ny revisjon under en ny synsvinkel. Man begynte å tenke selvstendig. Da jeg lærte katolikere å kjenne, og fikk tak i katolsk litteratur oppdaget jeg at jeg inntil da hadde vasset i antikatolske fordommer.

— Men dette å kvitte seg med fordommene behøver vel ikke straks å bety at man anerkjenner den katolske kirkes lære?

— Nei, der har De rett. Først må man rive ned og så bygge opp. Det er tre spørsmål det moderne menneske må beskjeftige seg med: Eksisterer det en Gud? Har han åpenbart seg for menneskene? Hvorledes sørger han for at åpenbaringen formidles ufeilbart til årtuseners generasjoner? Det gikk to år før jeg personlig fant svar på disse spørsmålene.

— Men etter å ha konvertert, hvorledes kunne De finne på å gå i kloster? Lider De kanskje av kjærlighetssorg?

— Det var et typisk spørsmål for vår tid! Å gå i kloster mener de fleste betyr å ta avskjed med livet og all dets fryd og gammen. En munk eller nonne mener man er en person som har lidd skibbrudd i verden, og som nå trekker seg tilbake til en gledeløs skyggetilværelse for å ruge over sin egen sorg. Er det ikke typisk det bildet som henger i Nasjinalgalleriet? En hvitkledd munk sitter ved sitt vindu og skuer lengselsfullt ut mot verden som ligger badet i herlig gyldent lys. I bakgrunnen den kolde dystre cellen. Dette bildet er totalt misvisende. Man går ikke i kloster fordi man er en blodfattig livsfornekter — tvertimot — fordi man tørster etter liv, mer væren, mer eksistens og så forsaker man de tillatte naturlige livsgleder for helt, udelte og uforstyrret å kunne gå inn i det overnaturlige liv. En ordensperson vet at om han eller hun grafser til seg av alle Salomons rikdommer, ville livet i verden allikevel fortone seg som en eneste urolig landflyktighet. Så går han/hun i kloster, sprenger liksom det naturlige livs ytre ramme for bare å leve for Kristus — velger å miste sitt eget liv for å vinne stadig mer av sin guddommelige venns overnaturlige liv. Men la det være sagt for å unngå enhver misforståelse. De fleste av sine venner fører Kristus til helliggjørelse ved å benytte jordens rikdommer, ekteskapets sakrament og den frie selvbestemmelsesrett.

— For å komme over til noe annet. Har De tenkt å slå Dem ned i Norge for godt nå, pater Müller?

— Nei, jeg må nok studere enda et år teologi i klosteret vårt i Sydholland. Så kommer jeg kanskje til å ta et par års praksis i sjelesorgen, for så endelig å sette kursen hjem til Norge for godt.

Sunniva.

Nordiske sendinger over

VATIKANETS RADIO

Det har i lengre tid vært drøftet mulighetene for å få etablert en fast forbindelse mellom Radio Vaticana og nordiske lyttere gjennom programmer særlig tilrettelagt for Norden. Det viser seg at saken nå er gått i orden, ikke minst takket være den store velvilje og interesse Vatikan-radioen har lagt for dagen. Allerede i inneværende måned vil åpningen finne sted, og det blir tale om ukentlige sendinger på 45 minutter vekselvis på svensk, dansk og norsk. De norske programmer blir ledet av cand. jur. Edvard Damm Vogt og de danske av pastor Peter Schindler, mens det i skrivende stund ennå er uklart hvem som vil ta hånd om de svenske:

I. Nordiske sendinger hver onsdag kl. 16.45—17.00.

II. 1. og 3. onsdag i måneden: svensk. 2. og 4. onsdag henholdsvis dansk og norsk. Evt. 5. søndag i måneden: etter avtale og behov.

III. Bølgelengdene blir samtlige Vatikanets bølgelengder, men de to som erfaringsmessig høres best i Norden er 25.67 m - 11685 kc/s og 31.10 m - 9646 kc/s.

IV. Første norske program blir onsdag 27. oktober.

Norske lyttere som måte ha særlige ønsker i forbindelse med disse sendinger, kan skrive til vår speaker der: Signor Edvard D. Vogt, Radio Vaticana, Città del Vaticano. (Italia tilføyes ikke på adressen.)

TRONDHEIM		
<p>ERLING NIELSEN Lege og sykerekvisita O. Trygvassonsgt. 15 - Trondheim</p>	 <p>A. Dahl & Co. TRONDHEIM</p>	<p>P. G. SWENSSON Manufaktur & Sengeutstyr Torvet - Trondheim</p>
<p>Lykkekaffe - Lykkete I. K. Lykke A/S Trondheim</p>		<p>MURMESTER BERNT IVERSEN Kongensgt. 66 - Tlf. 25522 Trondheim</p>
	<p>INGV. ALSTAD Fisk - Sild Ilevollen 32 - Tlf. 20291 Trondheim</p>	<p>INGMAR KVAM'S Begravelsesbyrå Trondheim</p>
<p>ILA FARVEHANDEL Telefon 25480 Alt i malerverer</p>		<p>K. LUND A/S Rørleggerforretning - Rørhandel Trondheim Etablert 1874</p>
<p>A/S SIGURD KVENILDS EFTF. Alt i sengeutstyr og barneutstyr</p>	<p>A/S TRONDHEIMS MARGARINFABRIKK Munkegaten 5 - Trondheim Leverandør til St. Elisabeths Hospital</p>	
<p>M. OSNES A/S Frukt og Grønnsaker Telefon 23580</p>	<p>Norske Meieriers Salgssentral OST — SMØR Trondheim, Oslo, Bergen, Stavanger</p>	
<p>C. SARHEIM & CO. Trondheim Vi leverer alt i papir</p>	<p>BØNDERNES SALGSLAG Munkegt. - Trondheim Leverandør til St. Elisabeths Hospital</p>	

Ny sekretær for Propaganda-kongregasjonen

Som ny sekretær for Propaganda-kongregasjonen (Kongr. for troens utbredelse) har Pave Pius XII utnevnt den apostoliske delegat for Belgisk Kongo og Ruanda-Urundi, erkebiskop Pietro *Sigismondi*. Han etterfølger erkebiskop Bernardini som avgikk ved døden i slutten av august måned. Den nye sekretær er født 1908 i Bergamo, der han etter endt studium ble presteviet i 1930. Her arbeidet han i sjelesorgen noen år, hvoretter han ble kalt til Rom, der han ble opptatt ved Det kirkelige akademi som enhører under Statssekretariatet. I 1935 ble den unge monsignore attasjert nuntiaturet i Paris, og han viste her fremragende egenskaper i diplomatiet. I årene 1939—1949 arbeidet han ved Statssekretariatet, ble 1949 sendt til Belgrad som nuntiaturråd og kort etter konsekkrert til biskop av Propaganda-kongregasjonens prefekt, kardinal Fumasoni-Biondi, for så å begi seg til Afrika som pavelig delegat. Mgr. Sigismondi er en mann kjent for sitt sunne omdømme, begavet med en rask oppfat-

ningsevne, og han utøver sin autoritet på en liketil og vinnende måte. Hans utnevning til den nye høye stilling innen Kirken blir betegnet som et særdeles heldig valg.

PAVENS HELBREDSTILSTAND

Pave Pius XII. som for tiden oppholder seg på sommerresidensen i Castelgandolfo utenfor Rom, ble for ca. tre uker siden rammet av et ildebefinnende, som gjorde det nødvendig atter å kalle til Rom de sveitsiske leger som behandlet paven under hans alvorlige sykdom i begynnelsen av året. Der var symptomer som engstet omgivelsene for at den samme sykdommen var vendt tilbake. Siste melding lyder imidlertid på at Den hellige far er i god bedring og helst ikke vil tåle noe inngrep i sitt arbeidsprogram. Under krisen avlyste han riktignok en audiens, men han velsignet pilegrimsskarene fra sitt vindu på Castelgandolfo, uten dog til å være i stand til å fremføre noen tale, som han ellers gjør. Men alt 1. oktober mottok han i audiens deltagerne ved Den internasjonale geofysikkongress. De mange delegasjoner til Rom i anledning av det marianske år har for øvrig utvidet det fra før av så sterkt belastede arbeidsprogram for paven, som nå går i sitt 79. år.

HAMAR		
O. FUGLSETH HANDELSGARTNERI OG BLOMSTERFORRETNING Hamar — Tlf. 23 079 - 23 370	Kjøp hos våre annonsører	NORMANN Fotograferer over hele landet
JOHS. LIE Kjøttforretning Hamar — Tlf. 23 086 - 23 680	BRØDR. <i>Westgaard</i> TLF. 23945 HAMAR Inneh.: Fr. Westgaard	ØSTREM & OLSEN Strandgt. - Hamar
CHR. PLATOU MURSTAD Hamar Tlf. 21 015	J. H. STRANDE Kjøttforretning Hamar Tlf. 23 169	Støkken ^s Bokhandel A/s Hamar Tlf. 23 021 - 23 856
ARENDAL		
M. A. STIANSEN Herreekvipering - Guttekonfeksjon	Glassmester HANS ANDERSEN Østregt. - Arendal Tlf. 1725	VI har levert benkene til St. Franciskus kirke og kapell i Arendal VICTOR ANDERSEN & SØNNER Møbelfabrikk
BERGEN		
BIRGER MICHELSEN MALERMESTER FOSSWINKELSGATE 20 Maler prestegården i Bergen Tlf. 12 443 — 97 269	ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14110 Telegramadresse: «Kjell»	
Manufakturvarer sengeutstyr SVERRE W. MONSEN BERGEN	Sølv for alle anledninger <i>Theodor Olsens Efff.</i> JUVELER SMÅSTRANDGT 4 Bergen	

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46
Privat 41 64 78 - 69 43 72

NORENBERG & CO. A.S

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

VI LEVERER:

Frigidaire
REG. VAREMERKE

KJØLESKAP OG KJØLEANLEGG

Innhent tilbud

LEHMKUHL

N. VOLLGATE 3, OSLO

TEKNISK HUSHJELP A/S

Citypassasjen, Oslo
Tlf. 33 51 00

Elektriske artikler og
installasjoner

DET LAKKER NU

til årets slutt, og da det er flere som enda ikke har ordnet med sin kontingent for inneværende år, kommer herved en vennlig påminnelse, om snarest mulig å la høre fra seg.

Martin Olsen

Overrettssakfører

Stortingsgt. 4 - Telf. 41 67 39
OSLO

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo. Telefon 41 01 10.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STAL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tlf. 33 36 24 - Oslo
Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Kjøp

Skotøi

A-S SKOTØIMAGASINET

SOLID

GRENSEN 5/7

ERLING MOE

god-fisk

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo
Telefon 33 77 34

OLE KRISTIANSEN

Snektermester

Heimdalsgt. 34 - Oslo.
Tlf. 68 13 58 - Etablert 1894

Spesialitet:
Møbler og innredningsarbeider

ODDVAR J. LØDENG

MURMESTER & ENTREPRENØR

ØKONOM Centralopvarmning

Inneh.: Trygve A. Engh
Tlf. 42 51 33 - Oslo

*Varme — Ventilasjon — Damp
Varmtvann — Olje — Stoker
Fyring — Kjelerrep. — Ettersyn*

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 37 57 68

JOHAN OLSEN & SØNNER

Murmester & Entreprenørforretning

Etablert 1896

Kongensgate 17, Oslo
Telefon 42 99 90